

A szakszervezetek bemutatása, a tagság előnyei általában, a magyarországi szakszervezetek és kapcsolatrendszerük bemutatása. A VASZ bemutatása. A szakszervezeti mozgalom célkitűzéseinek bemutatása.



Előadó:
Horváth Csaba



**Mi is az, hogy
SZAKSZERVEZET?**

Mi a feladata?

Mik a céljai?



Érdekvédelem

Béremelés

**Munkahelyek
megőrzése**

Közösség

Szolgáltatások

Munkavédelem

Segélyezés

Jogsegély

Képviselet



Tehát akkor, mi is a szakszervezet?

„Bérkeresők folytonos egyesülése, amelynek célja hogy fenntartsák vagy javítsák alkalmazásuk feltételeit”. (Sydney Webb és Beatrice Webb: A szakszervezeti mozgalom története, 1894)

„Túlnyomórészt alkalmazottakból álló szervezet, amelynek fő tevékenységéhez hozzátartozik, hogy tagjai számára tárgyaljon fizetésükről és alkalmazásuk feltételeiről”. (Ausztrál Statisztikai Hivatal)



Tehát akkor, mi is a szakszervezet?

„Szakszervezet a munkavállalók minden olyan szervezete, amelynek elsődleges célja a munkavállalók munkaviszonnyal kapcsolatos érdekeinek előmozdítása és megvédése.”

2012.évi I. tv., 270.§ (2)



A szakszervezet jellemzői

- Önkéntesen létrehozott,
- önkormányzattal rendelkező szervezet,
- a törvény által meghatározott célra alakul,
- nyilvántartott tagsággal rendelkezik,
- céljának elérésére szervezi tagjai tevékenységét.



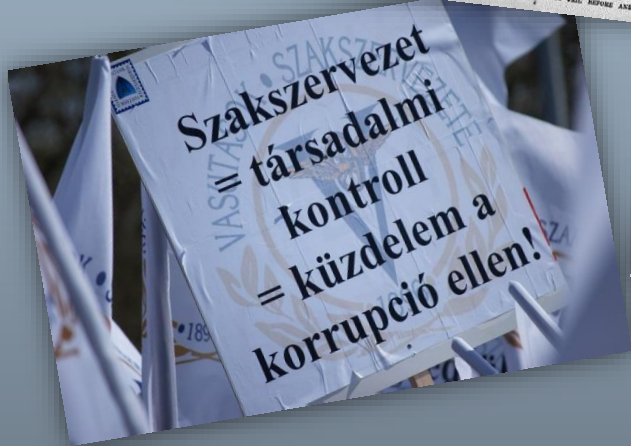
A szakszervezet típusai tagságának köre alapján

- szakmai alapon szerveződő,
- ágazati alapon szerveződő,
- vállalati szakszervezetek,
- politikai és vallási alapon tömörülő,
- nemzetiségi alapon szerveződő,
- regionális alapon szerveződő.

www.vsz.hu



A kérdés már csak az, hogy miként jutottunk el az akasztófától a törvényes működésig...





Céhek

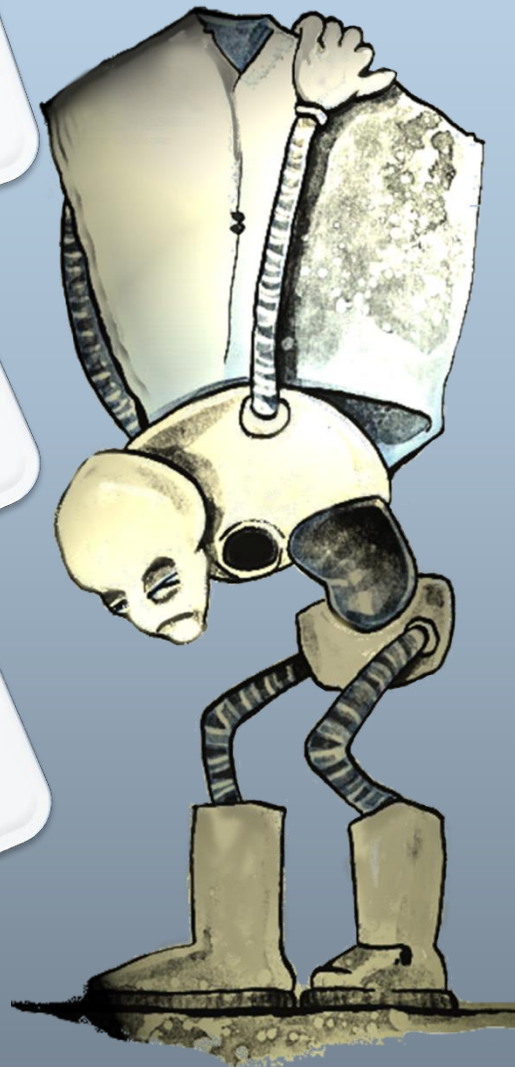
- ellentétek a mesterek, a legények és az inasok között

Ipari forradalom

- Gépesítés
- Gyáripari termelés kialakulása

Nagyüzem

- Ipari munkásság
- Új társadalmi viszonyok



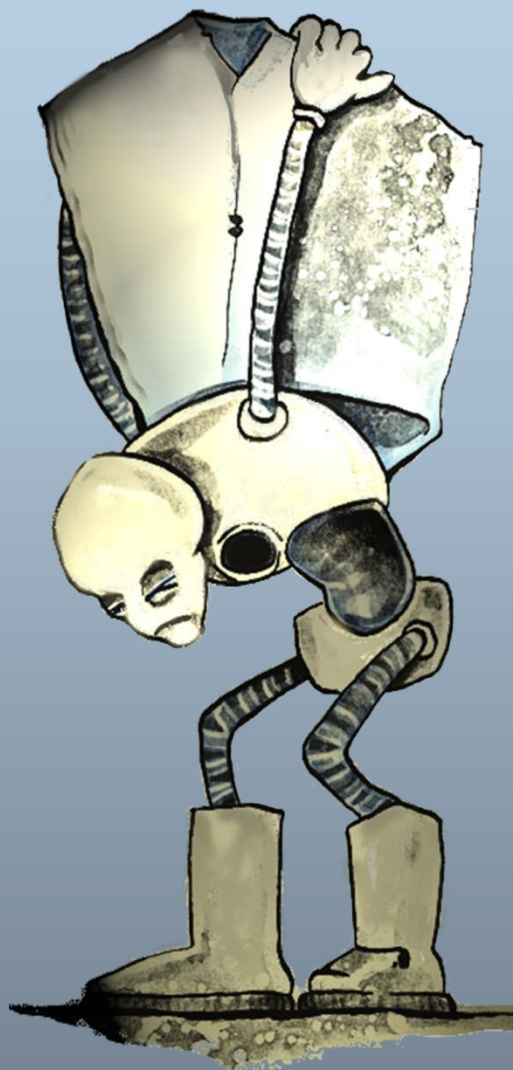
„A szakszervezetek létalapja az ipari fejlődés. Ha a munkás függő helyzete állandónak látszik, ha nincs kilátása az önállósításra, ha az anyag, amivel dolgozik nem az övé, akkor jön arra a gondolatra, hogy szervezetet kellene alakítania, amely megvédi a kizsákmányolás ellen.”



A munkavállaló a munkáltató által meghatározott:

- *Helyen*
- *Időben*
- *Módon*

köteles munkát végezni, a helyben szokásos bérért.

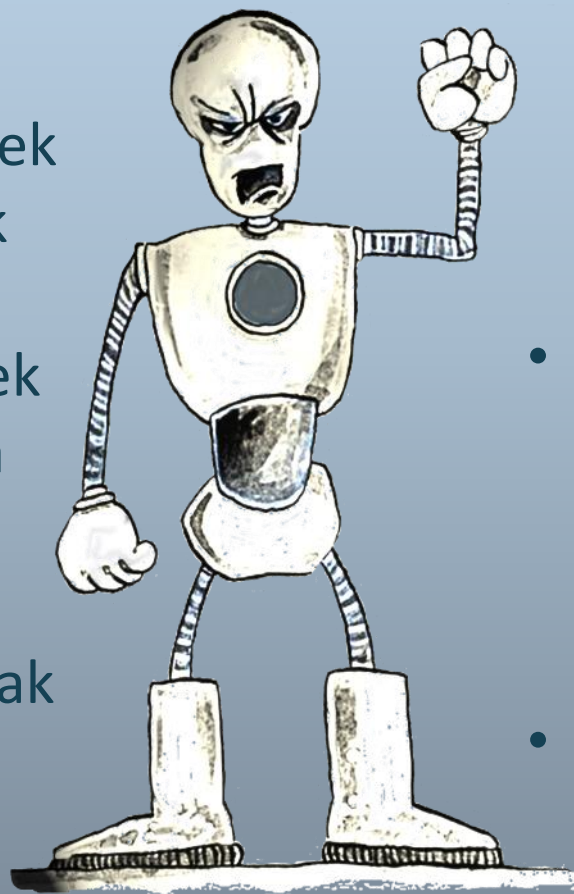


- *8 éves gyermek*
- *Napi 16 órában*
- *7 napon át*
- *1000 m mélyen*
- *Napi 1 hamburger árért*



Az angol példa:

- 1799 és 1800-as törvények megtiltották a munkások szervezkedését.
- Titkos egyletek, felkelések
- 1824. a tiltások feloldása
- A helyi egyletek mellett országos szerveződések
- Segítő politikai mozgalmak



- A első szakmai szakszervezet:
1851- Egyesült Gépgyári Munkások Szakegyesülete
- Az első általános szakszervezet:
1889- Gázgyári és a dokkmunkások szervezete
- Állami elismerés:
1871- „Trade Union Act”



A magyar út kezdetei

1830-as évek első legényegyletek megalakulása.

1848 - „Nyomdaipari árjegyzék”

1862 – a nyomdászegylet megalakulása

1872 - I. Ipartörvény

- biztosította az iparszabadságot, megszüntetve a céheket
- Biztosította az egyesülési és koalíciós jogot
- Tiltotta az „összebeszéléseket”

1890- a Magyarországi Szociáldemokrata Párt megalakulása

1898- Az első szakszervezeti konföderáció létrehozása: Szaktanács

- Szakegyletek kiépítése, alapszabályaik kidolgozása
- Munkássajtó terjesztése



*„Elég! Messze téved szónokuk, amikor előttem
vasutasjogokról beszél, a vasutasnak csak
kötelessége van.”*

(Baross Gábor 1891 nyara)



A MÁV személyzetének megoszlása 1900-ban

vonalhossz: 14732 km pályaudvar és állomás : 1710
megállóhely: 854

	Hivatalnok	Altiszt	Nő	Szolga	Munkás	Együtt	%
<i>Általános igazgatás</i>	693	132	55	198	89	1167	1,5
<i>Pályafelügyelet és karbantartás</i>	931	1153	4	6962	18984	28034	37,2
<i>Forgalmi és kereskedelmi szolgálat</i>	3931	6625	325	11486	6707	29074	38,6
<i>Vonatmozgatás és műhelyszolgálat</i>	702	2604		3256	9159	15721	20,9
<i>Anyag- és leltárkezelés</i>	262	242		104	803	1381	1,8
<i>Összesen</i>	6519	10726	384	22006	35742	75377	
	8,7%	14,2%	0,5%	29,2%	47,4%	100,0%	



A vasutasok útjának kezdetei

- A magyarországi vasutasok törekvése élet- és munkakörülményeik javítására egyidős a vasúttal.
- A pesti vasúti műhelymunkások 1857 februárjában kérték betegsegélyező- és temetkezési egyletük engedélyezését.
- Az 1890-es évek elején a mozdonyvezetők tettek kísérletet saját szakegyletük megszervezésére.
- A vasutasok kezdetben a szakmai szervezkedés hagyományos útját járták.
- Nem tudtak országos szervezetté válni.





**Általános vasúti
munkás
egyesület
alakítandó!!!**

Ekkortól, 1906. április 6-ig a szakszervezet törvényes jóváhagyás nélküli *szabadszervezet* keretében tevékenykedett.

- 1896. szeptember 20-án Budapesten, a *Baron*-féle vendéglőben gyülekeztek a budapesti vasúti munkások.
- Keményen bírálták a vasútnál uralkodó viszonyokat, és szervezkedésre szólítottak fel.
- Klaus Antal indítványára határozatot hoztak





„A vasutas szakszerűség és fegyelem, a vasutas egység, a demokrácia és a szocializmus nagy iskolájává válják és egyidejűleg képviselje a vasutasság minden jogos gazdasági , kulturális valamint politikai érdekeit... Segítse nekünk a szakszervezet megtisztítani a vasutat a demokráciával szemben ellenséges reakciós elemektől.”

Gerő Ernő a vasutas-szakszervezet feladatairól
1947. december 3.-án MVHOSZSZ II. kongresszusán

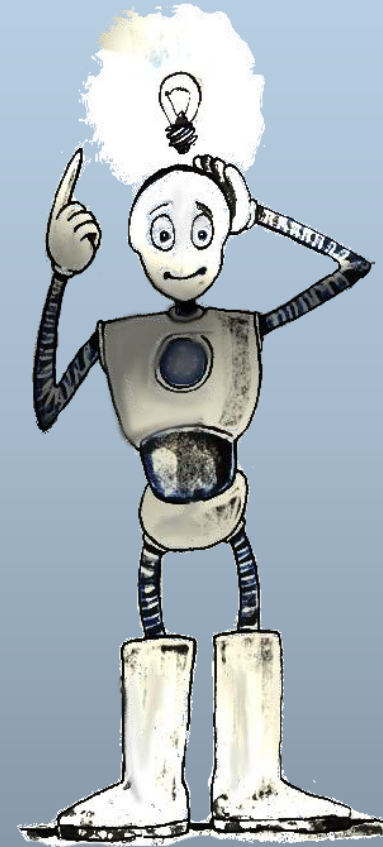


A rendszerváltás után

Az 1989.évi II. tv az egyesülési jogról alapvetően megváltoztatta a vasúti szakszervezeti struktúrát.

Felbomlik a monolitikus szakszervezeti modell...

És átadja helyét egy atomizálódott, egymással versengő modellnek...



www.vsz.hu



Nézzük kicsit a mai helyzetet...



	Intézményekbe vetett bizalom (%)					
	Magyarország			EU-27 átlag		
	Inkább bízik	Inkább nem bízik	NT/NV	Inkább bízik	Inkább nem bízik	NT/NV
Európai Unió	60	30	10	48	36	16
Hadsereg	60	33	17	71	19	10
Rendőrség	49	47	4	64	31	5
Igazságszolgáltatás	46	50	4	47	46	7
Vallási szervezetek	43	41	16	46	42	12
Szakszervezetek	23	54	23	39	45	16
Nemzeti Kormány	21	74	5	34	59	7
Nemzeti Parlament	21	74	5	35	56	9
Politikai Pártok	8	85	7	18	75	7



Szakszervezeti szervezettség ágazatonként és nemek szerint (2001-2009, %)

Nemzetgazdasági ág	2001			2004			2009		
	férfi	nő	együtt	férfi	nő	együtt	férfi	nő	együtt
A- Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	5,4	8,0	6,0	9,4	12,6	10,1	4,8	1,3	3,9
B- Bányászat kőfejtés	30,3	28,2	30,1	34,6	51,4	37,6	24,9	12,5	23,9
C- Feldolgozóipar	16,4	14,9	15,8	14,6	14,6	14,6	10,1	9,9	10,0
D- Villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás	23,1	31,1	24,8	24,0	28,1	25,0	18,1	29,7	20,7
E- Vízellátás, szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás, szennyeződésmntesítés	23,1	31,1	24,8	24,0	28,1	25,0	18,1	29,7	20,7
F -Építőipar	3,8	4,7	3,8	3,5	9,7	4,1	2,4	2,6	2,4
G- Kereskedelem, gépjárműjavítás	5,9	8,1	7,1	4,3	6,2	5,3	2,0	3,4	2,8
H- Szállítás, raktározás	39,3	41,6	40,0	32,9	37,6	34,2	27,6	27,3	27,5
I - Szálláshely- szolgáltatás, vendéglátás	2,6	6,1	4,4	3,2	4,6	4,1	0,6	2,3	1,6



J- Információ, kommunikáció	19,4	21,5	20,2	14,8	19,3	16,4	3,6	1,7	2,9
K - Pénzügy, biztosítási tevékenység	12,1	17,9	16,2	10,2	13,2	12,3	6,0	14,0	11,4
L - Ingatlanügyek	6,9	7,1	7,0	4,5	6,5	5,5	5,6	4,9	5,2
M - Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	9,1	8,3	8,6	6,3	7,0	6,7	3,7	2,7	3,2
N - Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	9,8	14,4	11,8	7,5	11,8	9,3	3,7	2,1	3,0
kötelező társadalombiztosítás	25,4	33,4	29,3	26,7	25,3	26,0	25,4	19,7	22,4
P - Oktatás	37,4	40,0	39,4	26,9	29,9	29,3	21,8	24,5	23,9
Q - Humán- egészségügyi, szociális ellátás	33,1	34,0	33,8	26,9	26,1	26,3	22,2	19,5	20,0
R - Művészet, szórakoztatás	12,2	13,6	12,8	12,1	17,0	14,2	10,1	18,7	14,5
S+T+U Egyéb	10,6	12,8	12,0	9,9	14,6	12,9	4,2	7,6	6,4
ÖSSZESEN	17,3	22,4	19,7	15,3	18,7	16,9	11,1	12,9	12,0



A jelenlegi struktúra és jellemzői

- ❖ **Megszűnt a monolitikus politikai kontroll.**
- ❖ **Megszűnt az „egy vállalat, egy szakszervezet” modell**
- ❖ **A munkavállalók szabadon „választhattak maguknak” szakszervezetet.**
- ❖ **A kialakult pluralizmus versenyhelyzetbe hozta a szakszervezeteket**
- ❖ **A munkahelyi szakszervezet a szakszervezeti struktúra alapja**
- ❖ **A munkahelyi szakszervezet a „SZAKSZERVEZET”**
- ❖ **A tagok a munkahelyi szervezet tagjai**
- ❖ **A munkahelyi szakszervezetek önállóan dönthetnek szövetségi, konföderációs hovatartozásukról.**

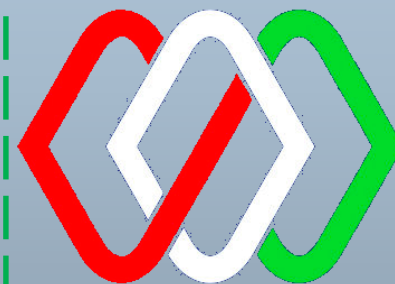


A MAGYAR SZAKSZERVEZETI STRUKTÚRÁT MEGHATÁROZÓ HAT ORSZÁGOS KONFÖDERÁCIÓ ÁTALAKULÓBAN VAN

Autonóm Szakszervezetek Szövetsége (ASZSZ)

Magyar Szakszervezetek Országos Szövetsége (MSZOSZ)

Szakszervezetek Együttműködési Fóruma (SZEFE)



Értelmiségi Szakszervezeti Tömörülés (ÉSZT)

Független Szakszervezetek Demokratikus Ligája (LIGA)

Munkástanácsok Országos Szövetsége (MOSZ)



A vasúti szektorban 1991-ben az alábbi szakszervezetek működtek:

1. Vasutasok Szakszervezete
2. Vasúti Dolgozók Szabad Szakszervezete
3. Mozdonyvezetők Szakszervezete
4. Mérnökök és Technikusok Szabad Szakszervezete, Vasúti Tagozat
5. Vasutasok Független Szakszervezeti Szövetsége
6. Állomásfőnökök és Termelésirányítók Szakszervezete
7. Utazó Dolgozók Szakszervezete
8. MÁV Állomásfőnökség Kecskeméti Munkástanácsa
9. MÁV Vontatási Főnökség Kecskeméti Munkástanácsa
10. MÁV Állomásfőnökség Mátészalkai Munkástanácsa
11. MÁV Állomásfőnökség Kaposvári Munkástanácsa
12. Utasellátó Főnökség Független Szakszervezete
13. MÁV Miskolci Igazgatósága Független Szakszervezete
14. MÁV Kórház és Központi Rendelő Önálló Szakszervezete
15. Szolidaritás Szakszervezet Dunaújvárosi Szervezete

www.vsz.hu



EUROPEAN TRANSPORT WORKERS' FEDERATION



**Vasutasok
Szakszervezete**



**Vasúti Dolgozók Szabad
Szakszervezete**



**Mozdonyvezetők
Szakszervezete**



A Szövetség alapja a munkavállalói szolidaritás, a szakszervezeti tagság közös érdeke, a tagszervezetek kölcsönös segítőkészsége és segítségnyújtása, az álláspontok megegyezés útján történő kialakítása.

2013. Január 31.



A Szövetség célja, hogy a vasutas munkavállalók és a vasutas nyugdíjasok érdekében egységesen biztosítsa a vasútközlekedésben és a kiszolgáló területeken dolgozó munkavállalók szakszervezeteinek együttműködését.

**Vasutasok
Szakszervezete**

**Vasúti Dolgozók Szabad
Szakszervezete**

**Mozdonyvezetők
Szakszervezete**

www.vsz.hu



Köszönöm a figyelmet!